

Més que ocells

Per **Julio Cantos**
Tècnic agrònom, permacultor
Assessor no docent a centres ecoambientals

Dibuixos
Cati Artigues

molts "turistes" amb plomes ens visiten. La coevolució d'aus i fruiters és molt antiga i respon a un mutualisme (relació beneficiosa entre dues espècies o més). El mecanisme és senzill, un ocell menja la llaminadura de la fruita i porta les llavors a la seva panxa i les dispersa una mica més lluny. D'aquest fet en treuen benefici els ocells, les arboceres i també tots els éssers relacionats amb ells. Podem afirmar que els ocells són uns veritables jardiniers del bosc.

Quines espècies són considerades com a reforestadores a les nostres illes?

Tot i que n'hi ha moltes, podríem anomenar aquí el ropit (*Erithacus rubecula*), els busquerets (*Sylvia atricapilla*, *Sylvia melanocephala*, *Sylvia spp.*), la mèrlera (*Turdus merula*), els tords (*Turdus philomelos*, *Turdus iliacus*), els coloms (*Columba palumbus*)... i fins i tot la perdiu (*Alectoris rufa*) pot ser una discreta jardinera forestal.

Jardins per ocells

Xuclamel, *Lonicera implexa*

La natura és un llibre, obert i inacabable, de lliçons magistrals. Llegint sobre la interrelació entre espècies veim un quadre viu de colors i formes mutables al llarg del temps.

Com a jardiniers podem col·laborar en aquest magnífic llenç que és la xarxa de la vida; als nostres camps, patis, terrasses, corrals i balcons podem col·locar arbres i arbustos silvestres comestibles per a ocells.

Aquest joc fa molts de milers d'anys que ja va començar... Per què la fruita de l'arbocera (*Arbutus unedo*) és vermella? És un color molt cridaner... I per què madura a la tardor? Justament en el moment en què

Tord, *Turdus philomelos*

Magraner, *Punica granatum*

Noguerola, *Pistacia terebinthus*

Hi ha proves de la seva presència ja des del Miocè, fa 20 milions d'anys. Queden unes poques clapes a la Serra de Tramuntana, i és de les espècies mediterrànies que tenen una vistosa coloració tardorenca de vermells i grocs increïbles.

Com a jardiniers paisatgistes posarem colors verds, plantam i sembram amb:

Ullastres (*Olea europaea* var. *sylvestris*), savines (*Juniperus phoenicea*) i ginebrons (*Juniperus oxycedrus*), arboceres (*Arbutus unedo*), mates (*Pistacia lentiscus*), ... També amb la noguerola o arbre del pi (*Pistacia terebinthus*) que és autòctona. L'arritja

(*Smilax aspera*), les esparregueres (*Asparagus spp.*)... D'aquesta darre- ra tothom en menja: nosaltres, els brots, i els pinzells emplomats, les fruites. El marfull (*Viburnum tinus*), el llorer (*Laurus nobilis*), l'aladern (*Phillyrea spp.*), l'heura (*Hedera helix*), el teix (*Taxus bacatta*).

El llampúdol (*Rhamnus alaternus*) de fruita de finals de primavera i co-

mençament d'estiu, murteres (*Myrtus communis*), el xuclamel, *Lonicera implexa*... Atenció!, no confondre amb la *Lonicera japonica*!, espècie invasora.

L'incomprès abatzer (*Rubus sp.*) que és alhora menú, casa blindada i re- generadora de sòls degradats... I aquí aturam perquè l'etc. és molt llarg i les espècies que poden complementar



Rupit, *Erithacus rubecula*



Teix, *Taxus baccata*



Abatzer, *Rubus ulmifolius*



Llampúdol, *Rhamnus alaternus*

els nostres espais són moltes.

A la llista podem afegir espècies agrícoles com ara magraners (*Punica granatum*), moreres, raïm, lledoners, tàperes (tant silvestres com conreades), ... un menú de restaurant per a jardiners des de fa milers d'anys.

A més, si aprenem la lliçó de "no hi ha herbes dolentes, sols és que no sabem per a què serveixen", respectarem algunes espècies acompanyants com són el *Solanum nigrum*, la rapa (*Arum italicum*), el *Lycium intricatum*, la Rubia peregrina, ...

D'aquesta manera, hi ha plantes que podem sembrar o deixar-les que surtin com

cards i carxofes que són aliment d'espècies tan acolorides com les cadeneres (*Carduelis carduelis*); girasols (*Helianthus annuus*), escaiola (*Phalaris canariensis*) i altres granes.

Amb aquest paisatge vindran també papallones i altres invertebrats, alguns d'ells serviran de proteïnes per als ocells i ratapinyades.

No hem d'oblidar oferir un racó amb aigua. Si la feim córrer, amb una petita cascada, d'una banda no tindrem mosquits i per l'altra, la seva musiqueta acompanyarà la veu dels ocells, que juntament amb papallones i libèl·lules es converteixen en flors voladores.

Les nostres accions són importants, la ignorància no ha de ser una excusa, els errors ens serveixen per superar-nos a nosaltres mateixos. Una jardineria irresponsable, carregada de verins, de plantes fora de lloc que no interactuen correctament amb el medi, la crema o l'enviament als fems de restes vegetals i altres usos inadequats amb la natura, fan malbé el nostre jardí global. La Jardineria Ecològica, en majúscula, amb les seves múltiples variants, ha de ser la jardineria dels segles XXI, XXII, XXIII... •



Papallona rei, *Papilio machaon*